

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/form/r3735759043751,KARPINSKI-Antoni.html>
2022-09-28, 20:21

KARPIŃSKI Antoni

Osoba

KARPIŃSKI Antoni

Urodzony

1855

Zmarł

1941

Opis

adwokat, działacz społeczny i samorządowy, obrońca w procesach politycznych. Ur. 24 X w Środzie Wielkopolskiej, jako syn Leopolda i Otologii z Jarochońskich. Po ukończeniu gimnazjum w Śremie studiował prawo w Bonn i Berlinie. Praktyki referendarskie odbył w Torgawie i Aschersleben w Niemczech. W 1883 r. zamieszkał w Gnieźnie, gdzie prowadził praktykę adwokacką. Działał również w organizacjach społ. i polit.: od 1894 w Poznańskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk, a w latach 1895-1907 w Dozorze Szkoły Katolickiej.

W latach 1905-12 kierował pracami gnieźn. filii „Straży”. W 1907 w ramach Towarzystwa Czytelni Ludowych ufundował bibliotekę dziecięcą, którą kierował wraz z dr. I. Trepieńskim. W 1908 stanął na czele komitetu wyborczego do sejmu Rzeszy. W 1909 r. pełnił funkcje w Radzie Głównej Polskiego Towarzystwa Demokratycznego, a następnie przewodniczył radzie nadzorczej spółki wydającej gazetę gnieźn. „Lech”. W 1918 r. był członkiem Miejskiej i Powiatowej Rady Ludowej.

W III 1919 został wybrany na przewodniczącego Rady Miasta, a w IV 1919 objął nadzór nad sądem i prokuraturą. Przeprowadził proces polonizacji organów miejskich. Został pierwszym pol. prezesem Sądu Okręgowego w Gnieźnie. Na tym stanowisku pozostał do przejścia na emeryturę w 1927 r. W 1932 r. otrzymał Honorowe Obywatelstwo Miasta Gniezna. Jako prawnik bezpłatnie udzielał porad i bronił mieszkańców Gniezna i okolic w sądach pruskich. W 1902 wraz z B. Chrzanowskim i W. Celichowskim bronił 24 gimnazjalistów gnieźn. oskarżonych o przynależność do tajnej organizacji samokształceniowej Towarzystwa Tomasza Zana. Podczas rozprawy wygłosił patriotyczną mowę, w której obnażył metody pruskiego aparatu urzędniczego w walce z polskością, ukazał brak humanizmu i podkreślił premedytację władz zaborczych, realizujących antypolski program. Dzięki tak przeprowadzonemu procesowi wyroki nie były wysokie.

W latach 1930-31 w piśmie „Niepodległość” opublikował artykuł Sądownictwo niemieckie w byłym zaborze pruskim oraz dokument Do polityki antypolskiej Niemiec. W XII 1939 został wysiedlony z Gniezna i zamieszkał w Warszawie, gdzie zmarł 22 VI 1941 r. W 1947 r. rodzina sprowadziła jego prochy i złożyła je w grobie rodzinnym na cmentarzu św. Piotra w Gnieźnie. Od 1883 r. żonaty z Wandą Świącicką (1861-1909), z którą miał dwoje dzieci: Zygmunta (1892-1981) i Wandę (1896-1967).

Bibliografia

Karpiński Antoni (1855-1941), (w:) J. Karwat, Ziemia Gnieźnieńska w Powstaniu Wielkopolskim 1918/1919. Wybrane aspekty z perspektywy 100 lat, red. G. Musidlak, Gniezno 2018, s. 227-228.

Autor wpisu

Janusz Karwat